

VASTUULLISEN SIOITTAMISEN TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2022 KIRKON ELÄKERAHASTON JOHTOKUNTA

Sisällys

1 Johdanto	2
2 Kirkon eläkerahaston uudet omistajaohjauksen periaatteet	2
3 Vastuullinen sijoittaminen eri omaisuusluokissa	3
3.1. Pariisiin ilmastopimuksen mukainen ETF-rahasto	3
3.2. Uutta pääomaa vihreisiin reaaliomaisuussijoituksiin	3
3.3. Mikrolainoihin keskittyvä vaikuttavuusrahasto	3
4 PRI-tulokset	3
5 Vaikuttamistoiminta 2022	4
5.1. Yhtiökokoukset	5
5.2. Vastuullisuusseulonta ja kansainväliset vaikuttamiskeskustelut	7
5.3. Teemavaikuttaminen.....	9
5.4. Sijoittaja-aloitteet ja foorumit.....	11
5.5. Muu vaikuttaminen ja yhteistyö.....	12
6 Vastuullisen sijoittamisen työryhmä	13
7 Ilmastoraportointi	14
7.1 Ilmastostrategian seuranta.....	14
7.2 TCFD-suositusten mukainen ilmastoraportointi.....	19

1 Johdanto

Kirkon eläkerahasto on sitoutunut vastuulliseen sijoittamiseen. Vastuullisen sijoittamisen avulla eläkerahasto varmistaa sijoituksilleen hyvän tuoton sekä sijoitusriskien tehokkaan hallinnan. Eläkerahasto ottaa kaikessa sijoitustoiminnassaan huomioon ESG-näkökohdat eli ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvät asiat.

Vuoden 2022 aikana Kirkon eläkerahaston johtokunta hyväksyi uudet Omistajaohjauksen periaatteet, jotka ovat linjassa eläkerahaston tulevan lakiuudistuksen kanssa. Uusia sijoituksia vastuullisuusteemoilla tehtiin Pariisiin ilmastopimuksen mukaiseen ETF-rahastoon, uusiutuvaan energiaan ja mikrolainoihin.

YK:n tukema PRI (Principles for Responsible Investment) otti käyttöön uuden raportointikehyksen vuonna 2021. Käyttönoton tuomien teknisten haasteiden vuoksi Kirkon eläkerahasto ja muut PRI-allekirjoittajat joutuvat odottamaan raportoinnin tuloksia syksyyn 2022 asti. Eläkerahasto sai korkeimman tähtiluokituksen kaikilla raportoiduilla osa-alueilla. PRI ja sen tuottama raportointi ovat tärkeä osa eläkerahaston vastuullista sijoitustoimintaa ja sen kehittämistä.

Kirkon eläkerahaston keskeinen vastuullisen sijoittamisen työkalu on vaikuttaminen, ja vuonna 2022 tämä toiminta kehittyi uusien aloitteiden ja vaikuttamishankkeiden myötä. Eläkerahasto osallistuu tukijan roolissa PRI Advance -aloitteeseen vuosina 2022–2026. Aloitteessa sijoittajat toimivat yhdessä sosiaalisten näkökulmien ja ihmisoikeuksien edistämiseksi. Aloitteen vaikuttamistoiminta keskittyy alussa metalli- ja kaivostoimintaan, sekä uusiutuvaan energiaan.

Ilmastostrategiatyöskentely jatkui aktiivisesti ja eläkerahasto raportoi ensimmäistä kertaa Paris Aligned Net Zero -aloitteelle työn edistymisestä. Ilmastoanalyysin tuloksia otettiin mukaan varainhoitajavaikuttamiseen, ja ESG-kyselyn avulla kerättiin paljon tietoa myös varainhoitajien ilmastotyöskentelystä.

2 Kirkon eläkerahaston uudet omistajaohjauksen periaatteet

Kirkon eläkerahaston johtokunta hyväksyi uudet *Omistajaohjauksen periaatteet* 5.10.2022. Periaatteet on laadittu Kirkon eläkerahastoa koskevan lain pykälän 9 mukaisesti. Lain odotetaan tulevan voimaan vuoden 2023 aikana.

Omistajaohjauksen periaatteiden tavoitteena on avata Kirkon eläkerahaston odotuksia omistajana, sekä kannustaa yrityksiä kehittämään toimintaansa. Näin varmistetaan sijoituskohteiden riskienhallinta ja kestävä arvonkehitys pidemmällä aikavälillä. Omistajaohjauksen periaatteet kattavat eläkerahaston listatut osakesijoitukset Suomessa ja ulkomailla. Muiden sijoitusten osalta periaatteita noudatetaan soveltuvin osin.

Kirkon eläkerahaston omistajaohjauksen periaatteiden tärkeimpiä lähtökohtia ovat vastuullisuus, läpinäkyvyys, hyvän hallintotavan edistäminen sekä osakkeenomistajien tasavertainen kohtelu. Eläkerahasto toteuttaa omistajaohjausta pääosin kolmella tavalla: osallistumalla omistamiensa yhtiöiden yhtiökokouksiin, käymällä vuoropuhelua yhtiöiden kanssa sekä vaikuttamalla varainhoitajiensa omistajaohjauksen periaatteisiin ja käytäntöihin. Omistajaohjausta tehdään ensisijaisesti yhteistyössä varainhoitajien, muiden sijoittajien ja palveluntarjoajien kanssa.

3 Vastuullinen sijoittaminen eri omaisuusluokissa

Kirkon eläkerahasto ottaa vastuullisuusnäkökulmat huomioon kaikissa sijoituspäätöksissään. Vuoden 2022 aikana eläkerahastolla oli useita vastuulliseen sijoittamiseen keskittyviä hankkeita niin osake-, korko- kuin vaihtoehtoisten sijoitusten puolella.

3.1. Pariisin ilmastopimuksen mukainen ETF-rahasto

Kirkon eläkerahasto oli mukana kehittämässä uutta Xtrackers Net Zero USA ETF -rahastoa. Kyseessä on Pariisin ilmastopimuksen mukainen passiivinen osakestrategia, jossa on eläkerahaston vaatimuksien mukaiset poissulut. Strategiassa annetaan lisäpainoa yrityksille, jotka ovat sitoutuneet asettamaan tieteeseen perustuvia ilmastotavoitteita (SBT), raportoivat ilmastoasioistaan esimerkillisesti ja tekevät positiivista ilmastoliiketoimintaa (YK:n kestävän kehityksen tavoitteen 13 mukaisesti). Aktiivinen omistajuus ja vaikuttaminen on keskeinen osa rahaston vastuullisen sijoittamisen strategiaa.

3.2. Uutta pääomaa vihreisiin reaaliomaisuussijoituksiin

Kestävän kehityksen teemojen mukainen ns. vihreä sijoittaminen on yksi eläkerahaston käyttämistä vastuullisen sijoittamisen lähestymistavoista, ja keskeinen työkalu uudessa ilmastostrategiassa. Vihreässä sijoittamisessa eläkerahasto suosii sijoituksia kestävästä kehityksestä tukeviin tuotteisiin, palveluihin ja niitä tarjoaviin yrityksiin.

Vuonna 2022 eläkerahasto teki päätöksen uudesta sijoituksesta Quinbrook Net Zero Power -rahastoon. Rahaston strategiana on sijoittaa uusiutuvaan energiaan Yhdysvalloissa, UK:ssa ja Australiassa. Sijoitukset tehdään pääsääntöisesti aurinkovoimaloihin ja niihin liittyviin energiavarastointiratkaisuihin.

3.3. Mikrolainoihin keskittyvä vaikuttavuusrahasto

Kirkon eläkerahasto teki uuden sijoituksen Trill Impact-DWM SDGs Credit -rahastoon, joka lainoittaa vakiintuneita mikrorahoituslaitoksia (engl. Microfinance Institutions, MFIs) pääasiassa paikallisvaluutoissa. Rahaston sijoitukset ovat tyypillisesti kahdenkeskisiä lainasopimuksia rahaston ja mikrorahoituslaitosten välillä. Mikrorahoituslaitokset myöntävät lainoja suoraan pienyrittäjille ja pienituloisille kotitalouksille kehittyvillä markkinoilla. Perusrahoituspalvelujen saatavuus liittyy merkittäväällä tavalla yhdeksään eri YK:n kestävän kehityksen tavoitteeseen (tavoitteet 1–5, 7–9 ja 13).

4 PRI-tulokset

Kirkon eläkerahasto allekirjoitti YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet (PRI) vuonna 2008. Allekirjoittajat raportoivat vuosittain PRI:lle vastuullisen sijoittamisen toimintatavoistaan, ja tämän kattavan raportoinnin perusteella PRI arvioi allekirjoittajaorganisaation edistymistä vastuullisessa sijoittamisessa. PRI-arviointiraportin tarkoituksena on antaa raportoijalle palautetta ja tukea jatkuvaa oppimista ja kehitystä.

Vuonna 2021 PRI-raportointi toteutettiin uudistetulla raportointipohjalla, joka poikkesi merkittävästi aiemmasta raportointikehikosta. Aiempien vuosien arvosanat eivät ole enää keskenään vertailukelpoisia. Vuoden 2021 pisteytysmenetelmä on muuttunut kirjainarvosanoista tähtiluokitukseen. Tulokset vuoden 2021 PRI-raportoinnista valmistuivat syksyllä 2022.

PRI-arviointiraportti (engl. Assessment Report) ei tuota kokonaisarvosanaa, eli tulosten tarkastelussa tulee huomioida rinnakkain kaikkien eri osa-alueiden tulokset. Arviointiraporttia tulee tarkastella yhdessä kokonaisraportin (engl. Transparency Report) kanssa, joka sisältää kaikki Kirkon eläkerahaston raportoimat tiedot. Sekä arviointiraportti että kokonaisraportti on julkaistu Kirkon eläkerahaston verkkosivuilla.

Kuva 1.

Raportoidut osa-alueet 2021	Pisteet (maks. 100 %)	Tähtiluokitus*	Kaikkien vastaajien mediaani %
Vastuullisen sijoittamisen politiikka	93 %	☆☆☆☆☆	60 %
Osakesijoitukset – Epäsuorat Passiiviset	96 %	☆☆☆☆☆	57 %
Osakesijoitukset – Epäsuorat Aktiiviset	97 %	☆☆☆☆☆	67 %
Korkosijoitukset – Epäsuorat Aktiiviset	96 %	☆☆☆☆☆	57 %
Private equity - Epäsuorat	95 %	☆☆☆☆☆	63 %
Kiinteistösijoitukset - Epäsuorat	96 %	☆☆☆☆☆	62 %

* 1 tähti "heikko", 5 tähteä "paras"

Huom. PRI ei suorita auditointia raportoitujen tietojen oikeellisuudesta.

Kirkon eläkerahasto menestyi kaikkien vastaajien mediaania paremmin (Kuva 1). Eläkerahastolla on korkein tähtiluokitus kaikilla osa-alueilla. Erinomaisten tulosten taustalla on eläkerahaston pitkäjänteinen työskentelytapa, jossa hyödynnetään PRI-raportista saatua palautetta osana vastuullisen sijoitustoiminnan jatkuvaa kehittämistä.

5 Vaikuttamistoiminta 2022

Vaikuttamistoiminnan avulla Kirkon eläkerahasto kantaa vastuunsa omistajana ja varmistaa sijoituskohteidensa kestävä arvonkehityksen pidemmällä aikavälillä. Jotta tämä olisi mahdollista, sijoituskohteina olevien yritysten on toimittava pitkäjänteisesti ja hallittava riskit omistajien etujen mukaisesti. Eläkerahaston lähtökohtana on keskustella yritysten kanssa toimintatapojen muuttamisesta.

Eläkerahaston vaikuttamistoimintaan kuuluvat yhtiökokouksiin osallistuminen, sijoitussalkun vastuullisuusseulonta ja kansainväliset vaikuttamiskeskustelut, teemavaikuttaminen sekä sijoittaja-aloitteisiin osallistuminen.

5.1. Yhtiökokoukset

Vuonna 2022 Kirkon eläkerahasto osallistui 44 kotimaisen pörssiyhtiön yhtiökokoukseen. Suomalaisen yhtiöiden yhtiökokouksiin osallistuminen tapahtui yhdessä osakemandaattien hoidosta vastaavien varainhoitajien kanssa. Suuressa osassa yhtiökokouksia käytettiin ennakoäänestystä sekä valtakirjoja. Taulukossa 1 on listattu suomalaiset yhtiöt, joiden yhtiökokouksiin Kirkon eläkerahaston edustaja on osallistunut, sekä niissä mahdollisesti suoritettut äänestykset.

Taulukko 1.

Yhtiö	Päivämäärä	Äänestys
Musti Group Oyj	27.1.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 8a) Vähemmistöosinko, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Tokmanni Group Oyj	23.2.2022	Kaikkia kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 13 Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
KONE Oyj B	1.3.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Talenom Oyj	3.3.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Uponor Oyj	15.3.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 14 Hallituksen jäsenten ja puheenjohtajan valitseminen, jonka osalta pidättäytyttiin äänestämästä.
Qt Group Oyj	15.3.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 8a) Vaadin osakeyhtiölain mukaista vähemmistöosinkoa, sekä kohtaa 13 Hallituksen jäsenten valitseminen, joiden kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Stora Enso Oyj R	15.3.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Kojamo Oyj	16.3.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 13 Hallituksen jäsenten ja puheenjohtajan valitseminen, jonka osalta pidättäytyttiin äänestämästä.
Lassila & Tikanoja Oyj	17.3.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Valmet Oyj	22.3.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Orion Oyj B	23.3.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Metsä Board Oyj	24.3.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 13 Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Verkkokauppa.com Oyj	24.3.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 13 Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Nordea Bank Abp	24.3.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
TietoEVRY Oyj	24.3.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Gofore Oyj	25.3.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 13 Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Enento Group Oyj	28.3.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
UPM-Kymmene Oyj	29.3.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Detection Technology Oyj	30.3.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 12 Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Lemonsoft Oyj	5.4.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 11 Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.

Fortum Oyj	5.4.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Nokia Oyj	5.4.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Elisa Oyj	6.4.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Telia Company AB	6.4.2022	Vastustettiin kohdissa 21 ja 22, muita kohtia kannatettiin
Ponsse Oyj	7.4.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 8a Vähemmistöosinko ja kohtaa 14. Hallituksen jäsenten valitseminen, joiden kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Sanoma Oyj	7.4.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 14. Hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Terveystalo Oyj	7.4.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Revenio Group Oyj	8.4.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 13 Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Eezy Oyj	12.4.2022	Kaikkia kohtia kannatettiin paitsi kohtaa Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Marimekko Oyj	12.4.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Raisio Oyj	12.4.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohdissa Hallintoneuvoston jäsenten palkkioista päättäminen, Hallintoneuvoston jäsenten lukumäärästä päättäminen, Hallintoneuvoston jäsenten valitseminen sekä Hallituksen jäsenten valitseminen, pidättäytyttiin äänestämästä.
Relais Group Oyj	12.4.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 12 Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Remedy Entertainment Oyj	13.4.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 12 Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Kempower Oyj	13.4.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin, paitsi kohdassa 14 Hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenten valitseminen, jossa pidättäytyttiin äänestämästä.
Kamux Oyj	20.4.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin, paitsi vähemmistöosingon vaatimisessa sekä kohdassa 14 Hallituksen jäsenten, puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta pidättäytyttiin äänestämästä.
Sitowise Group Plc	20.4.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 13 Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Metso Outotec Oyj	21.4.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Huhtamäki Oyj	27.4.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Modulight Oyj	2.5.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin, paitsi kohdissa 9 Vastuuvapaudesta päättäminen hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, 14 Hallituksen jäsenten valitseminen ja 16 Tilintarkastajan valitseminen pidättäytyttiin äänestämästä.
Puulo Oyj	17.5.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 14 Hallituksen jäsenten ja puheenjohtajan valitseminen, jonka osalta pidättäytyttiin äänestämästä.

Sampo Oyj A	18.5.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Konecranes Oyj	15.6.2022	Kaikkia muita kohtia kannatettiin paitsi kohtaa 13 Hallituksen jäsenten valitseminen, jonka kohdalla pidättäytyttiin äänestämästä.
Talenom Oyj, ylimääräinen yhtiökokous	13.10.2022	Kannatettiin kaikki esityslistan kohtia
Fortum Oyj, ylimääräinen yhtiökokous	23.11.2022	Pidättäytyttiin äänestämästä kohdassa 6 Suunnatusta maksuttomasta osakeannista päättäminen.

Kevään 2022 yhtiökokouksien osalta Kirkon eläkerahasto tai sen edustaja oli yhteydessä seitsemään yhtiöön ennen yhtiökokousta. Kysymykset ja kommentit koskivat esimerkiksi antivaltuutus- ja palkitsemiskäytäntöjä.

Kotimaisten yhtiökokouksien lisäksi Kirkon eläkerahasto osallistui ulkoisen proxy voting -palveluntarjoajan kautta 46 eurooppalaiseen yhtiökokoukseen. Yhtiökokouksissa äänestettiin yhteensä 925 esityskohdan osalta. Esityksistä 923 oli hallituksen ja kaksi osakkeenomistajien yhtiökokouksille ehdottamia. Hallitusten esitysten osalta eläkerahasto äänesti esityksen puolesta 89 prosentissa äänestyskohdista, ja esitystä vastaan 11 prosentissa äänestyskohdista. Neljän kohdan osalta jätettiin äänestämättä. Hallituksen ja johdon palkitsemista käsittelevissä esityksissä eläkerahasto äänesti esitystä vastaan 39 prosentissa tapauksista.

Kirkon eläkerahaston osakerahastoista ja -mandaateista (ml. indeksisijoitukset) 95 prosenttia osallistuu yhtiökokouksiin tai äänestää yhtiökokouksissa valtakirjalla.

5.2. Vastuullisuusseulonta ja kansainväliset vaikuttamiskeskustelut

Eläkerahasto seuloa likvidin osake- ja korkosalkun kahdesti vuodessa, jotta salkun vastuullisuudesta saadaan ajantasainen kokonaiskuva. Seulonnasta vastaa yritysvastuuanalyysiin erikoistunut tutkimus- ja konsultointiyhtiö ISS ESG. Analyysipalvelun avulla eläkerahasto pystyy tunnistamaan sijoitussalkun kansainväliset sopimusrikkomustapaukset (ympäristönormit, ihmisoikeus, työoikeus ja korruptio) sekä kartoittamaan erityistä tarkkailua vaativat toimialat (fossiiliset polttoaineet, tupakka, aseet, aikuisviihde, alkoholi ja uhkapelit). Seulontatulokset ja niiden käsittely ovat pysyvä osa eläkerahaston varainhoitajatapaamisia. Tulokset käsitellään myös eläkerahaston johtokunnassa.

Seulontatulokset toimivat vaikuttamistoiminnan lähtökohtana. Eläkerahasto osallistuu ISS ESG:n välityksellä vaikuttamiskeskusteluihin vakavia normirikkomuksia tehneiden yritysten kanssa. Vaikuttamiskeskustelut yritysten kanssa tapahtuvat kirjeiden, puhelinkokousten tai tapaamisten välityksellä. Vaikuttamiskeskustelun suunnitteluvaiheessa ISS ESG laatii listan toimenpiteistä, joita yrityksen tulisi suorittaa toimintansa puutteiden korjaamiseksi ja uusien ongelmien välttämiseksi. Toteutuneita toimenpiteitä käytetään vaikuttamiskeskustelussa edistymisen merkinä. Yritys poistuu seurantalialta ja vaikuttamiskeskustelu päättyy, kun kaikki toimenpiteet on suoritettu. Kuva 2 havainnollistaa ISS ESG:n vaikuttamisprosessia.

Kuva 2.

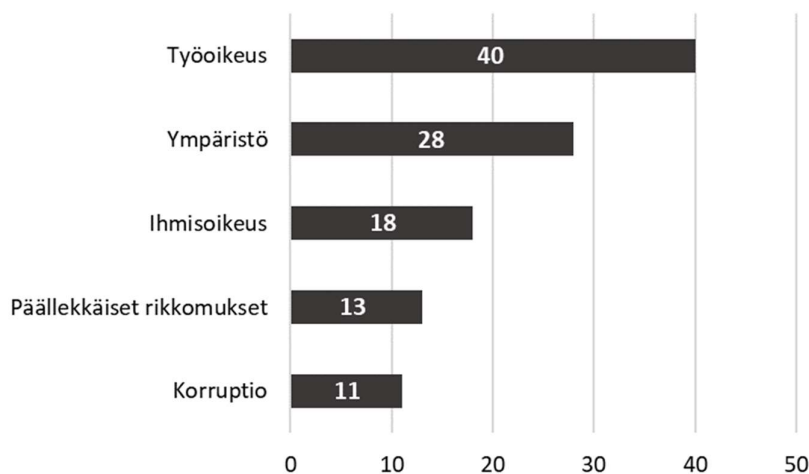

Kaikki vaikuttamistapaukset ovat erilaisia ja positiivisten tulosten saavuttaminen voi kestää vuosia. Vaikuttamisen tavoite on saada yritys luomaan kestävä toimintamallit ja hyvä hallintotapa tulevaisuutta varten ja sitä kautta luoda omistajilleen lisäarvoa.

Mikäli vaikuttamiskeskusteluilla ei pystytä muuttamaan yrityksen toimintaa, eläkerahasto voi eskaloitestrategiana harkita sijoituksesta luopumista. Sijoitusrahastoissa eläkerahasto on yksi osuudenomistaja monen muun joukossa, mutta eläkerahasto pyrkii ennakoivasti ja tapauskohtaisesti vaikuttamaan salkunhoitajan arvopaperivalintoihin.

ISS ESG:n vaikuttamispalvelun piiriin kuului vuonna 2022 yhteensä 110 yritystä. Kirkon eläkerahasto ei omista kaikkia vaikuttamispalvelun piiriin kuuluvia yrityksiä, vaan tarkoituksena on olla mukana vaikuttamassa myös potentiaalsiin sijoituskohteisiin. Kuvassa 3 on esitetty eri normirikkomusalueet ja niiden jakautuminen vaikuttamispalvelussa 2022.

Kuva 3.

Esimerkkejä positiivisista vaikuttamistuloksista

ISS ESG aloitti vaikuttamiskeskustelun yhdysvaltalaisen voimayhtiön *Exelon Corporationin* kanssa syksyllä 2022. Yhtiön väitetään osallistuneen lahjontaan Yhdysvalloissa. Tapaamisessa Exelon jakoi tietoja viranomaisten määrittämän seurantajakson edistymisestä. Tähän kuuluu säännöllisten seurantaraporttien laatimista tarkennettujen sisäisten prosessien osalta. Neljäs ja viimeinen raportti toimitetaan viranomaisille kesällä 2023, jolloin oikeusministeriö tekee uuden arvion tapauksesta. ISS ESG:n saamien tietojen mukaan yrityksen valvontaprosessien ja siihen liittyvän raportoinnin kehitys on edistynyt positiivisesti. ISS ESG jatkaa tapauksen seuranta 2023.

Vuoden 2022 loppupuolella ISS ESG lähetti kirjeen eteläkorealaiselle elektroniikkayhtiölle *Samsung Electronics Co., Ltd.* Yhtiön väitetään osallistuneen ammattiliittojen vastaiseen toimintaan Etelä-Koreassa, Brasiliassa, Intiassa ja Kiinassa. Vastauksessaan Samsung kertoi riippumattoman tarkastajan tekemästä arvioinnista, jonka mukaan ammattiliittojen vastaista toimintaa ei enää havaittu. Yhtiö on jakanut ISS ESG:lle toimintasuunnitelmansa työoikeuksien toteuttamiseksi, sekä erillisen käytöskoodin ja politiikan työoikeuksien varmistamiseksi. Lisäksi yritys on perustanut henkilökunnalle useita erilaisia ilmiäntokanavia, jotka toimivat anonyymisti. ISS ESG jatkaa seurantaa näiden toimenpiteiden tulosten varmistamiseksi.

Esimerkkejä haastavista vaikuttamistapauksista

Syksyllä 2022 ISS ESG lähetti kirjeen intialaiselle satamaoperaattorille *Adani Ports & Special Economic Zone Ltd:lle (APSEZ)*. Yhtiön väitetään loukanneen alkuperäiskansojen oikeuksia Australiassa. APSEZ:lla on käyttö- ja huoltosopimus Adani Abbot Point Terminal Pty Ltd:n kanssa. APSEZ totesi tapaamisessa, että koska yhtiö ei omista satamaa, yhtiöllä ei ole vastuuta sataman laajennushankkeesta tai siihen liittyvistä kiistoista alkuperäiskansojen kanssa. Yhtiö viittasi aikaisempiin vaikuttamisaloitteisiin paikallisyhteisöjen kanssa, mutta ei antanut riittävästi tietoa alkuperäiskansojen kuulemisprosessista. Tapauksen vaikuttamistavoitteet säilyvät ennallaan ISS ESG:n tarkastelussa.

ISS ESG oli loppuvuodesta 2022 kirjeitse yhteydessä brittiläiseen kaivosyhtiöön *Beowulf Mining Plc:een*. Yhtiön väitetään loukanneen alkuperäiskansojen oikeuksia Ruotsisissa sijaitsevassa Kallak North Iron Ore -kaivoshankkeessa. Yhtiö vastasi ISS ESG:n tekemään tiedusteluun, mutta vastaus viittasi verkkosivustolla julkisesti saatavilla olevaan dokumentaatioon, eikä vastannut suoraan esitettyihin kysymyksiin. Jatkokysymyksiin ja muistutuksiin ei saatu vastauksia. ISS ESG jatkaa yhteydenottoa ja tapauksen seurantaa.

5.3. Teemavaikuttaminen

Kirkon eläkerahasto osallistuu ennakoivaan vaikuttamistoimintaan, jossa yrityksiin pyritään vaikuttamaan rakentavalla tavalla, tulevaisuuden vastuullisuushaasteita ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteita edistäen. Eläkerahasto tekee ennakoivaa teemavaikuttamista yhteistyössä Sustainalyticsin kanssa. Yhteistyö perustuu kolmeen vastuullisuusteemaan, ja jokaisessa teemassa on mukana muita instituutiosijoittajia ja useita kohdeyrityksiä. Vaikuttamiskeskustelujen edistymistä seurataan ennalta määritettyjen mittareiden avulla. Yhden teemavaikuttamishankkeen kesto on noin 2–3 vuotta, jonka jälkeen teemaa voidaan jatkaa toisella lähestymistavalla, tai valitaan kokonaan uusi teema.

1. Verovastuullisuus

Verovastuullisuuden vaikuttamishanke käynnistyi vuoden 2020 alkupuolella. Vaikuttamishankkeen kohteena on yrityksiä globaalilta lääke- ja teknologiasektorilta. Näillä maailmanlaajuisesti toimivilla yrityksillä on erityisen merkittävä riski verovastuullisuuden osalta. Vaikuttamisen tavoitteena on kannustaa yrityksiä käsittelemään veronmaksuun liittyvät toimet hyvän hallintotavan ja riskienhallinnan mukaisesti. Käytännössä tähän kuuluvat esimerkiksi yrityksen avoimuus veropolitiikkansa suhteen, maakohtainen veroraportointi sekä hallituksen aktiivinen rooli yrityksen veropolitiikan valvojana.

Vaikuttamishankkeessa on vuonna 2022 järjestetty 18 puhelintapaamista, ja vaihdettu yli 200 sähköpostia 21 eri kohdeyrityksen kanssa. Useat yritykset ovat julkaisseet veropolitiikan ensimmäistä kertaa ja/tai ovat sisällyttäneet verovastuullisuusnäkökulmia politiikkaansa vaikuttamiskeskustelujen käynnistymisen jälkeen. Vaikuttamishankkeen heikoimmat kohdeyritykset eivät ole tehneet merkittäviä parannuksia, vaan seuraavat ensisijaisesti sivusta sääntelyn kehittymistä.

Maakohtainen veroraportointi on edistynyt EU:n raportointivaatimusten myötä, ja G20-ryhmä on hyväksynyt OECD:n valmisteleman globaalin verouudistuksen yritysten minimiverosta. Kyseiset sääntely- ja standardointitrendit ovat merkittäviä, ja tulevat hyvin todennäköisesti johtamaan suurempiin muutoksiin yritysten toiminnassa tulevina vuosina. Verovastuullisuuden vaikuttamishanke jatkuu lisäajalla vuoden 2023 loppuun asti.

Veroteemalle keskeiset YK:n kestävän kehityksen tavoitteet:

2. Ilmastomuutos - Kestävä metsä ja rahoitus

Kestävän metsän ja rahoituksen vaikuttamishanke käynnistyi syksyllä 2021. Hanke keskittyy metsän arvoketjun ilmastovaikutuksiin. Ilmastomuutosvaikutusten lisäksi inhimilliset tekijät, kuten maan muuntaminen maatalouskäyttöön ja heikot metsänhoitokäytännöt, ovat merkittäviä tekijöitä metsien biologisen monimuotoisuuden ja hiilinieluvaihtelun heikentymisessä. Ilman toimenpiteitä maataloudesta voi tulla merkittävin globaalien kasvihuonekaasupäästöjen lähde vuoteen 2050 mennessä.

Vaikuttamishankkeen kohteena on yrityksiä metsän arvoketjun eri vaiheista. Mukana on yrityksiä, jotka toimivat suoraan metsätalouden parissa, tuottavat ja ostavat maataloushyödykkeitä, sekä niitä rahoittavia yrityksiä. Vaikuttamishankkeen tavoitteena on kannustaa yrityksiä osoittamaan, että niiden ilmastomuutoksen hallinta ja metsätalouteen liittyvät toiminnot ovat kansainvälisten tiedonantostandardien mukaisia. Yrityksiä kannustetaan asettamaan tieteeseen perustuvia ilmastotavoitteita ja kehittämään käytännön toimenpiteitä kestävän kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. Lisäksi vaikuttamishankkeen tarkoituksena on edistää luontokatoon liittyvien riskien integrointia kohdeyritysten raportointiin, strategiseen suunnitteluun sekä riskienhallintaan.

Vaikuttamishankkeessa on vuonna 2022 järjestetty 27 puhelintapaamista, ja vaihdettu yli 400 sähköpostia 27 eri kohdeyrityksen kanssa. Monet kohdeyritykset harkitsevat ilmastotavoitteidensa kunnianhimoisuuden lisäämistä ja niiden validoimista kolmansilla osapuolilla tai ulkopuolisilla asiantuntijoilla kuten SBTi FLAG (Science Based Targets initiative Forest, Land-use and Agriculture methodology). Useimmat yritykset uskovat, että ilmastokriisin ratkaiseminen tapahtuu koko toimitusketjun yhteistyön kautta. Tämän vuoksi erilaisten aloitteiden piirissä tehdään yhä enemmän yhteistyötä.

Kestävä metsä ja rahoitus -teemalle keskeiset YK:n kestävän kehityksen tavoitteet:

3. Vesi

Veteen liittyvä vaikuttamishanke käynnistyi vuoden 2020 alkupuolella. Vaikuttamishankkeen kohteena on yrityksiä, joilla on yhteinen valuma-alue Brasilian Tietessä ja/tai Etelä-Afrikan Vaalissa. Tarkoituksena on paikallisen yhteistyön kautta ratkaista yhteisöjen vesihaasteita. Sijoittajilla on tässä yhteistyössä tärkeä rooli. Vaikuttamishankkeella on useita tavoitteita, kuten kiinnittää yritysten huomiota niiden paikallisiin vesiriskeihin, vastuisiin ja mahdollisuuksiin. Yritysten veteen liittyvää ymmärrystä on mahdollista lisätä ja johtoa voi kannustaa käytännön toimiin.

Tieten ja Vaalin kohdeyritykset toimivat pääosin kaivos- ja juomateollisuudessa, sekä kemian- ja metsäsektorilla. Vaikuttamishankkeessa on vuonna 2022 järjestetty 22 puhelintapaamista, ja vaihdettu yli 300 sähköpostia 19 eri kohdeyrityksen kanssa. Jäteveden laatu oli yksi tärkeä painopistealue vuoden vaikuttamiskeskusteluissa. Vaikka useimmilla yrityksillä ei ole julkisia laatutavoitteita jätevesien osalta, monet ovat toteuttaneet tai suunnittelevat toteuttavansa kunnallisen jäteveden kierrätyksen. Harvat yritykset raportoivat vielä riittävästi paikallistason vesiriskeistä ja -toimenpiteistä.

Vesiteemalle keskeiset YK:n kestävän kehityksen tavoitteet:

5.4. Sijoittaja-aloitteet ja foorumit

CDP. Eläkerahasto on vuodesta 2007 lähtien tukenut CDP:n toimintaa ja sen hallinnoimia aloitteita, joita ovat CDP Water Disclosure, Forests ja Carbon Action. CDP:n kautta eläkerahasto on mukana kehittämässä yritysten ilmastonmuutostyöskentelyä ja raportointia. Vastuulliselle sijoittajalle on tärkeää saada luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa yritysten vastuullisesta toiminnasta. CDP lähettää vuosittain kyselylomakkeita tuhansille yrityksille.

Climate Action 100+. Joulukuussa 2017 käynnistynyt sijoittajavetoinen aloite, jonka tavoitteena on vaikuttaa maailman sataan eniten kasvihuonekaasuja tuottavaan yhtiöön. Päämääränä on hillitä yhtiöiden päästöjä sekä vahvistaa yhtiöiden ilmatoriskeihin liittyvää taloudellista raportointia ja hallintoa. Aloitteen taustalla on Pariisin ilmastopimuksen asettamat tavoitteet. Aloite on useiden kansainvälisten järjestöjen yhdessä koordinoima.

Finsif – Suomen vastuullisen sijoittamisen foorumi. Finsifin tarkoitus on edistää vastuullista sijoittamista Suomessa. Kirkon eläkerahasto on ollut mukana vaikuttamassa Finsifin toimintaan yhdistyksen perustamisesta vuodesta 2010 lähtien. Finsif tukee eläkerahaston vastuullista sijoitustyöskentelyä keräämällä yhteen samanhenkisiä sijoittajia, joiden kanssa eläkerahasto voi vaihtaa kokemuksia ja parhaita käytäntöjä vastuulliseen sijoittamiseen liittyen.

IIGCC - Institutional Investors Group on Climate Change. Eläkerahasto liittyi vuonna 2021 IIGCC:n jäseneksi. Tarkoituksena on tehdä yhteistyötä muiden instituutionaalisten sijoittajien kanssa ilmastonmuutoksen hidastamiseksi. IIGCC:n tarkoitus on ohjata pääomia siirtymässä kohti vähähiilistä tulevaisuutta. Aloitteen tavoitteena on lisätä yhteistyötä yritysten, viranomaisten ja sijoittajien kanssa, jotta varmistetaan ilmastonmuutoksen aiheuttamien vaikutusten asianmukainen hallinnointi.

Paris Aligned Investment Initiative Net Zero Asset Owner Commitment. Eläkerahasto liittyi vuonna 2021 tähän kansainväliseen instituutiosijoittajien päästösitoumukseen, jonka tavoitteena on saada sijoitusomaisuuden nettopäästöt nolnaan viimeistään vuoteen 2050 mennessä. Paris Aligned Net Zero -sitoumuksessa mukanaolo velvoittaa osallistujia toimimaan ja vaikuttamaan päätöksentekijöihin aktiivisesti ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Osallistujia sitoo myös hiilineutraaliustavoitteiden asettaminen ja hiilidioksidipäästöjen vähentäminen omassa operatiivisessa toiminnassaan. Tavoitteiden ja toimintatapojen julkaisu ja raportointi ovat osa työskentelyä.

PRI:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Kirkon eläkerahasto on vuodesta 2008 lähtien sitoutunut PRI-periaatteisiin ja on rakentanut vastuullisen sijoittamisen toimintansa näiden periaatteiden ympärille. PRI-periaatteet tukevat eläkerahastoa vastuullisen sijoitustoiminnan toteutuksessa.

PRI Advance Initiative. Advance on PRI:n koordinoima sijoittaja-aloite, jossa sijoittajat toimivat yhdessä sosiaalisten näkökulmien ja ihmisoikeuksien edistämiseksi. Aloitteen tavoitteena on omistajaohjauksen avulla edistää ihmisoikeuksia ja luoda positiivista muutosta työntekijöille, yhteisöille ja yhteiskunnalle. Aloitteen vaikuttamistoiminta keskittyy alkuun 40 kohdeyritykseen kahdella kriittisellä yrityssectorilla: metalli ja kaivostoiminta sekä uusiutuva energia. Kirkon eläkerahasto osallistuu aloitteeseen tukijan roolissa toimikaudella 2022–2026.

Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) on G20-maiden Financial Stability Boardin asettama asiantuntijatyöryhmä, joka on laatinut ilmastonmuutosraportointiin liittyvät vapaaehtoiset suositukset yrityksille ja sijoittajille. Suositukset kattavat ilmastonmuutokseen liittyviä asioita hallinnon, strategian, riskienhallinnan sekä mittareiden ja tavoitteiden näkökulmasta. Eläkerahasto otti käyttöön TCFD-suositusten mukaisen raportoinnin vuonna 2020, jolloin ensimmäinen raportti julkaistiin vuoden 2019 tilanteesta. Tavoitteena on myös kannustaa eläkerahaston varainhoitajia sekä yrityksiä kehittämään ilmastonraportointiaan TCFD-suositusten mukaiseksi.

Tobacco-Free Finance Pledge. Eläkerahasto allekirjoitti aloitteen elokuussa 2019. Tobacco-Free Finance Pledge pyrkii nostamaan esiin sijoitusalan edelläkävijöitä ja rohkaisemaan muita seuraamaan parhaita käytäntöjä sekä jakamaan tietoa rahoitusalan tärkeydestä osana tupakkavapaata maailmaa. Aloitteen tavoitteet ovat myös linkitettävissä suoraan YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin 3 (Terveyttä ja hyvinvointia) ja 17 (Yhteistyö ja kumppanuus).

5.5 Muu vaikuttaminen ja yhteistyö

Kirkon eläkerahasto osallistui vuoden 2022 aikana kahteen vaikuttamiskampanjaan ja yhteen kannanottokirjeeseen yhdessä muiden instituutiosijoittajien kanssa.

- *CDP Non-disclosure Campaign.* Eläkerahasto osallistui allekirjoittajana kirjeisiin, joissa yrityksiä kannustetaan ensimmäistä kertaa raportoimaan CDP:n kyselyiden kautta. Kohdeyrityksiä on satoja. Vaikuttaminen koskee raportointia, joka liittyy ilmasto-, metsä- ja vesiteemoihin.

- *CDP Science-Based Targets Campaign.* Kampanja kannustaa yrityksiä asettamaan tieteeseen perustuvia ilmastotavoitteita päästöjen vähentämiseksi. Kirjeiden allekirjoittajana eläkerahasto on mukana kannustamassa yli 1000 yritystä asettamaan 1,5 °C:n mukaiset tieteeseen perustuvat päästöjen vähennystavoitteet, joiden pohjalta on mahdollista saavuttaa hiilineutraali toiminta vuoteen 2050 mennessä.
- *2022 Global Investor Statement to Governments on the Climate Crisis.* Eläkerahasto osallistui sijoittajien yhteiseen kannanottokirjeeseen, jossa kehoitetaan valtioiden hallituksia nostamaan kunnianhimon tasoa ja nopeuttamaan toimia ilmastokriisin torjumiseksi. Päättäjien on luotava toimintapuitteet, jotka tukevat investointeja vähähiilisiin kohteisiin, mahdollistavat investoinnit sopeutumistoimiin ja toteuttavat oikeudenmukaisen siirtymän työntekijöille ja yhteisöille, joilla on edessään suurimmat haasteet. Päättäjien tulisi myös varmistaa, että sijoittajat ottavat päätöksenteossaan täysin huomioon ilmastomuutoksen aiheuttamat riskit ja mahdollisuudet.

6 Vastuullisen sijoittamisen työryhmä

Vastuullisen sijoittamisen työryhmä on asiantuntijaelin, joka neuvoo Kirkon eläkerahaston johtokuntaa vastuullista sijoittamista ja yritysten vastuullisuutta koskevista kysymyksistä. Työryhmä kokoontui kolme kertaa vuoden 2022 aikana.

Vuoden 2022 kokouksissa käsiteltiin Kirkon eläkerahaston ilmastoanalyysin tuloksia ja käytiin keskustelua ihmisoikeusasioiden selkeämmästä edistämisestä osana vaikuttamistoimintaa. Lisäksi työryhmä käsittelee eläkerahaston uusia omistajaohjauksen periaatteita, sekä PRI-arviointiraportin tuloksia.

Työryhmän jäsenet ovat:

- Kirkon eläkerahaston johtaja Juha Tuohimäki (puheenjohtaja)
- Toimitusjohtaja Pasi Strömberg, Eläkekassa Verso
- Johtaja, ESG, Markus Lindqvist, Aktia Varainhoito
- Toimitusjohtaja Jukka-Pekka Kärkkäinen, FCA Investments
- Senior portfolio manager Kaisa Ojainmaa, Varma
- Sijoitusjohtaja Sami Tuhkanen, Sitra
- Yhteiskunnan ja kestävä kehityksen asiantuntija, rovasti Ilkka Sipiläinen, Kirkkohallitus
- Viestintäasiantuntija Tuija Helenelund, Kirkon viestintä
- Sijoitusjohtaja Ira van der Pals, KER
- Salkunhoitaja ja vastuullisen sijoittamisen päällikkö Magdalena Lönnroth (koordinaattori), KER
- Salkunhoitaja ja vastuullisen sijoittamisen asiantuntija Joonas Huttunen (asiantuntijajäsen), KER

7 Ilmastoraportointi

Kirkon eläkerahaston ilmastoraportointi koostuu ilmastostrategiassa määritettyjen seurantamittareiden raportoinnista sekä erillisestä TCFD-suositukseen perustuvasta ilmastoraportointiosiosta. Ilmastoraportointi perustuu eläkerahaston keräämiin tietoihin ja ulkopuolisen palveluntarjoajan tekemään ilmastoanalyysiin.

7.1 Ilmastostrategian seuranta

Ilmastostrategian tavoitteena on hiilineutraali sijoitussalkku vuoteen 2035 mennessä edellyttäen, että sijoitusympäristö mahdollistaa sen. Hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi eläkerahasto on määrittänyt kolme pääasiallista ilmastonmuutostyökalua: hiilijalanjäljen vähentäminen, ilmatoratkaisuihin sijoittaminen ja vaikuttaminen. Taulukoissa 2–4 on tiivistetty eläkerahaston ilmastonmuutostyökalujen seurantamittarit ja niihin liittyvät tulokset vuoden 2022 osalta.

7.1.1 Hiilijalanjäljen vähentäminen

Taulukossa 2 käsitellään listattuja hiiliriskin seurantamittareita osana TCFD-raportointiosiota (luku 7.2). Yleisesti voidaan todeta, että useat seurantamittarit ovat pysyneet samalla tasolla tai kehittyneet heikompaan suuntaan vuoden 2022 aikana. Poikkeus on yritysten ilmastostrategioiden ja siihen liittyvien tavoitteiden huomattava kehitys edellisestä vuodesta. Eläkerahaston ilmastostrategiassa yhtenä välitavoitteena vuodelle 2025 on likvidien osake- ja yrityslainasijoitusten hiili-intensiteetin vähentäminen 25 prosentilla vuoden 2020 lähtötasoilta. Vuoden 2022 aikana painotettu hiili-intensiteetti laski 2,5 prosenttia, ja vuoden 2020 lähtötasoilta laskua on yhteensä 8,7 prosenttia. Kappaleen 7.2.4. taulukossa 8 on raportoitu eläkerahaston sijoitussalkun suhteellisia päästölukuja, sekä verrattu niitä edellisen vuoden lukuihin. Toinen välitavoite vuoteen 2025 mennessä on päästöttömän lämpöenergian käyttäminen kaikissa suorissa kiinteistösijoituksissa. Tämä tavoite on toteutunut kolmessa kiinteistössä vuoden 2022 aikana (75 % suorista kiinteistösijoituksista).

Eläkerahasto suosii ilmastonmuutosperiaatteita noudattavia ja niistä läpinäkyvästi raportoivia varainhoitajia. Kaikki likvidien osake- ja korkosijoitusten varainhoitajat ovat määrittäneet omat ilmastoperiaatteen. Reaaliomaisuussijoitusten (kiinteistöt, infrastruktuuri ja metsä) ja epälikvidien korkosijoitusten puolella varainhoitajista yli 60 prosenttia on tehnyt vastaavat määritykset. Kaikki likvidit osake- ja korkovarainhoitajat noudattavat TCFD-ilmastoraportointisuosituksia, mutta epälikvidien sijoitusten puolella vastaava luku on huomattavasti alempi.

Eläkerahasto suosii myös hiilineutraaliustavoitteeseen sitoutuneita varainhoitajia. Kaikki likvidien osake- ja korkosijoitusten varainhoitajat ovat tehneet julkisen hiilineutraaliussitoumuksen. Vastaava osuus reaaliomaisuus- ja epälikvideissä korkosijoituksissa on noin puolet. Epälikvideissä osakesijoituksissa vain 15 prosenttia varainhoitajista on tehnyt hiilineutraaliussitoumuksen. Suurin osa varainhoitajista on ottanut vuoden 2050 hiilineutraalisuuden tavoitevuodeksi. Osalla tavoitteena on vuosi 2040 tai vielä kunnianhimoisempi tavoitevuosi. Moni hiilineutraaliustavoitteen tehnyt varainhoitaja ei ole vielä asettanut toiminnalleen välitavoitteita. Välitavoitteiden määrittäminen on tärkeä osa uskottavaa ja määrätietoista ilmastotyöskentelyä.

Eläkerahaston täyden valtakirjan osakemandaattisalkut (suorat sijoitukset suomalaisiin ja eurooppalaisiin pörssiyrityksiin) käyttävät eläkerahaston ilmastostrategiassa määritellyjä fossiilisia poissulkukriteerejä. Osakemandaattisijoitusten osuus koko eläkerahaston sijoitussalkusta oli 10,8 prosenttia 31.12.2022.

Fossiilisiin polttoaineisiin liittyvät poissulkukriteerit ovat laajassa käytössä eläkerahaston käyttämissä rahastoissa. Yli 80 prosenttia likvideistä osake- ja korkorahastoista, sekä epälikvideistä korkorahastoista, käyttää fossiilisia poissulkukriteerejä. Osuus on hieman yli puolet epälikvideissä osakesijoituksissa. Poissulkukriteerit käsittävät vähintään kivihillen, mutta pääosa rahastoista huomioi laajemmin myös muut fossiiliset polttoaineet. Kaikilla rahastoilla on käytössä omat liikevaihtorajat poissulkujen määrittelyssä, ja osa rahastoista hyödyntää myös vaikuttamista yritysten kannustamiseksi vähähiiliseen siirtymään.

Taulukko 2.

Työkalu 1: Hiilijalanjäljen vähentäminen		
TOIMENPITEET	TOTEUTUSTAVAT	SEURANTA JA MITTARIT
Salkun hiiliriskin seuranta	KER tekee vuosittaisen ilmastoanalyysin, skenaarioanalyysin ja vastuullisuusseulonnan likvidistä osake- ja yrityslainasalkusta.	Hiiliriskiin liittyviä mittareita on käsitelty kattavasti TCFD-osiossa (luku 7.2): -Hiili-intensiteetti -Fossiilisten polttoaineiden osuus yritysten liikevaihdosta -Yritysten ilmastostrategian arviointi -Epätavanomaisiin fossiilisiin polttoaineisiin liittyvä liiketoiminta -Carbon Risk Rating -mittari -Akuutit ja krooniset fyysiset riskit -Yhteiskuntapalvelusektorin uusiutuva ja fossiilinen kapasiteetti sähkön tuotannossa -Energiatoimialan ja kaivosteollisuuden fossiilisten omistusten/varantojen määrä -Ympäristöön liittyvät normirikkomukset
Varainhoitajavalinta ja seuranta	KER suosii ilmastonmuutosperiaatteita noudattavia ja niistä läpinäkyvästi raportoivia varainhoitajia. KER suosii hiilineutraaliustavoitteeseen sitoutuneita varainhoitajia.	Ilmastoperiaatteita määrittäneiden varainhoitajien osuus: 100 (92) % likvidit osakesijoitukset 100 (100) % likvidit korkosijoitukset 63 (74) % reaaliomaisuussijoitukset 64 (77) % epälikvidit korkosijoitukset TCFD-suosituksia noudattavien varainhoitajien osuus: 100 (100) % likvidit osakesijoitukset 100 (100) % likvidit korkosijoitukset 37 (58) % reaaliomaisuussijoitukset 55 (53) % epälikvidit korkosijoitukset 8 % epälikvidit osakesijoitukset Julkisen hiilineutraaliussitoumuksen tehneiden varainhoitajien osuus: 100 (92) % likvidit osakesijoitukset 100 (100) % likvidit korkosijoitukset 53 (58) % reaaliomaisuussijoitukset 50 (40) % epälikvidit korkosijoitukset 15 % epälikvidit osakesijoitukset

Poissulkevat kriteerit	KER poissulkee fossiilisia polttoaineita suorissa sijoituksissa.	Poissulkevien strategioiden mukaan sijoitetun varallisuuden osuus: 100 % täyden valtakirjan osakemandaattisalkut
	KER seuraa varainhoitajien ja rahastojen fossiilisia poissulkukriteerejä.	Fossiilisten sijoitusten poissulkeminen rahastoissa: 88 (83) % likvidit osakesijoitukset 86 (71) % likvidit korkosijoitukset 81 (83) % epälikvidit korkosijoitukset 55 % epälikvidit osakesijoitukset

*Likvidit osakesijoitukset 38,3 %, likvidit korkosijoitukset 22,8 %, reaaliomaisuussijoitukset 22,3 %, epälikvidit korkosijoitukset 7,9 %, epälikvidit osakesijoitukset 6,6 % ja absoluuttisen tuoton sijoitukset 2,1 % koko sijoitussalkusta 31.12.2022.

**Suluissa vuoden 2021 tulokset.

7.1.2 Ilmastoratkaisut

Kirkon eläkerahaston tavoitteena on lisätä vihreiden teemasijoitusten osuutta eri omaisuusluokissa. Ilmastostrategiassa on asetettu välitavoitteeksi, että vihreiden teemasijoitusten osuus olisi 10 prosenttia koko sijoitusvarallisuudesta vuoteen 2025 mennessä. Mahdollisia teemoja ovat esimerkiksi uusiutuva energia, vihreät joukkovelkakirjalainat, metsä ja muut ratkaisut, jotka tukevat siirtymistä vähähiiliseen yhteiskuntaan. Teemarahastojen luokittelun tukena käytetään muun muassa SFDR-tiedonantoasetusta, jonka mukaisesti artikla 9:n mukaisilla rahastoilla on suora myönteinen vaikutus ympäristöön ja yhteiskuntaan.

Vihreiden teemasijoitusten osuus koko eläkerahaston sijoitussalkusta oli 7,9 prosenttia vuoden 2022 lopussa. Vastaava luku edelliseltä vuodelta oli 6,5 prosenttia. Eniten vihreitä teemasijoituksia löytyy reaaliomaisuussijoitusten puolelta, jossa korostuvat uusiutuvan energian infrastruktuurirahastot ja metsäsijoitukset. Myös vihreiden joukkovelkakirjalainojen osuus likvideissä korkosijoituksissa on kasvanut.

Taulukko 3.

Työkalu 2: Ilmastoratkaisut		
TOIMENPITEET	TOTEUTUSTAVAT	SEURANTA JA MITTARIT
Teemasijoitukset	KER lisää vihreiden teemasijoitusten osuutta eri omaisuusluokissa.	Teemasijoitusten osuus koko sijoitusvarallisuudesta ja eri omaisuusluokista: <u>7,9 % koko sijoitussalkku (6,5 % vuonna 2021)</u> 3,6 (3,4) % likvidit osakesijoitukset 10,2 (8,2) % likvidit korkosijoitukset 16,9 (15,3) % reaaliomaisuussijoitukset 1,8 (2,1) % epälikvidit korkosijoitukset 3,2 (2,8) % epälikvidit osakesijoitukset 1,5 % absoluuttisen tuoton sijoitukset
Vihreät ratkaisut osana yritysten liikevaihtoa	KER seuraa likvidien osake- ja yrityslainasijoitusten vihreän liikevaihto-osuuden kehitystä.	EU:n vihreän taksonomian mukaisten sijoitusten osuus ja mahdolliset muut vihreän liikevaihdon mittarit: Tulossa 2023

EU:n asetus kestävyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla (SFDR, Sustainable Finance Disclosure Regulation) astui voimaan keväällä 2021. Eläkerahasto kartoittaa rahastojensa SFDR-luokituksia, jossa artiklan 8 ja 9 mukaiset rahastot luokitellaan ”vihreiksi”: artiklan 8 rahastot huomioivat vastuullisuusnäkökulmia laajasti, ja artiklan 9 rahastot tavoittelevat tämän lisäksi kestävään kehitykseen liittyviä tuloksia. Artikla 9 mukaisia strategioita on likvideistä osakesijoituksista 24 %, likvideistä korkosijoituksista 17 %, reaaliomaisuussijoituksista 21 %, epälikvideistä korkosijoituksista 16 % ja epälikvideistä osakesijoituksista 2 %.

7.1.3 Vaikuttaminen

Kirkon eläkerahaston lähtökohtana on vaikuttaa niin yrityksiin, varainhoitajiin kuin päätöksentekijöihin globaalien ilmastomuutostavoitteiden edistämiseksi.

Eläkerahasto kannustaa salkkuyrityksiä laatimaan ilmastomuutosstrategiota, -raportointia ja asettamaan tavoitteita hiiliriskin vähentämiseksi. Vuonna 2022 eläkerahasto osallistui yhteistyössä Suomi-osakemandaattien varainhoitajien kanssa kolmeen yritystapaamiseen, joissa ilmastomuutokseen liittyvät tavoitteet olivat keskeinen teema. ISS ESG:n suorittaman ilmastoanalyysin mukaan 64 prosenttia (49 prosenttia vuonna 2021) yrityksistä likvidissä osake- ja yrityslainasalkussa ovat määrittäneet riittävän ilmastostrategian ja siihen liittyvät tavoitteet linjassa kansainvälisten ilmastosopimusten kanssa.

Eläkerahasto kannustaa varainhoitajiaan huomioimaan ilmatoriskiä sijoituksissaan ja omalta osaltaan vaikuttamaan yritysten ilmastotyöskentelyyn. Vuonna 2022 eläkerahasto antoi viidelletoista varainhoitajalle kirjallisen palautteen ESG-kyselyn ja siihen liittyvän ilmasto-osion vastauksista. Kolmeltatoista sijoitusrahastolta kysyttiin lisätietoja yhteensä 44 omistuksen ilmastotavoitteista, fyysisten ilmatoriskien huomioimisesta ja/tai fossiilisten polttoaineiden varannoista. Yhdeltä varainhoitajalta pyydettiin selvitys rahaston omistukseen liittyvästä ympäristönormirikkomuksesta. Likvidit osake- ja korkorahastot raportoivat yhteensä 203 ilmastoon liittyvästä yrityskeskustelusta vuoden 2022 aikana.

Eläkerahasto osallistuu myös vaikuttamiseen ja ilmastoyhteistyöhön viranomaisten, päätöksentekijöiden, järjestöjen, yritysten ja muiden sijoittajien kanssa. Eläkerahasto on mukana useissa ilmastomuutokseen liittyvissä aloitteissa kuten IIGCC, Paris Aligned Investment Initiative ja CDP. Lisäksi eläkerahasto osallistuu vuosittain useisiin vaikuttamishankkeisiin ja kannanottokirjeisiin. Nämä aloitteet ja vaikuttamistoimet kuvataan tarkemmin luvussa 5.

Taulukko 4.

Työkalu 3: Vaikuttaminen		
TOIMENPITEET	TOTEUTUSTAVAT	SEURANTA JA MITTARIT
Yritykset	KER kannustaa salkkuyrityksiä laatimaan ilmastonmuutosstrategiota, raportointia ja asettamaan tavoitteita hiiliriskin vähentämiseksi.	<p>Yritysten kanssa käytyjen ilmastokeskustelujen määrä ja tulokset: 3 tapaamista yhteistyössä Suomi-osakemandaattien varainhoitajien kanssa.</p> <p>Yritysten osuus, joilla riittävä ilmastostrategia: 64 % (49 % vuonna 2021)</p>
Varainhoitajat	KER kannustaa varainhoitajia huomioimaan ilmatoriskien sijoituksissaan ja omalta osaltaan vaikuttamaan yritysten ilmastotyöskentelyyn.	<p>Varainhoitajien kanssa käytyjen ilmastokeskustelujen määrä ja tulokset: 15 varainhoitajalle annettu kirjallista palautetta ESG-kyselyn ja siihen liittyvän ilmasto-osion vastauksista. 13 sijoitusrahastolta pyydetty lisätietoja yhteensä 44 omistuksen ilmastotavoitteista, fyysisten ilmatoriskien huomioimisesta ja/tai fossiilisten polttoaineiden varannoista. 1 varainhoitajalta pyydetty selvitys rahaston ympäristörikkomustapauksen takia.</p> <p>Varainhoitajien ilmastokeskustelut yritysten kanssa, määrä ja tulokset: 203 (262) raportoitua keskustelua likvidien osake- ja korkosijoitusten puolella.</p>
Muu vaikuttaminen ja yhteistyö	KER osallistuu vaikuttamiseen ja ilmastoyhteistyöhön viranomaisten, päätöksentekijöiden, järjestöjen, yritysten ja muiden sijoittajien kanssa.	<p>Vaikuttamistoimenpiteiden määrä ja tulokset: <u>Jatkuvat</u> CDP-tukija IIGCC-jäsenyys Paris Aligned Investment Initiative - sitoutuminen <u>Rajattu toimintakausi</u> CDP Non-disclosure -kampanjan tukija CDP SBT-kampanjan tukija Climate Action 100+ Global Investor Statement to Governments on the Climate Crisis -kannanottokirje Kestävä metsä ja rahoitus -vaikuttamishanke</p>

7.2 TCFD-suositusten mukainen ilmastoraportointi

Kirkon eläkerahasto on sitoutunut noudattamaan TCFD:n ilmastoraportointisuosituksia. *Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)* on G20-maiden Financial Stability Boardin asettama asiantuntijatyöryhmä, joka on laatinut ilmastonmuutosraportointiin liittyvät vapaaehtoiset suositukset yrityksille ja sijoittajille. Nämä suositukset kattavat ilmastonmuutokseen liittyviä asioita hallinnon, strategian, riskienhallinnan sekä mittareiden ja tavoitteiden näkökulmasta. Tässä osiossa eläkerahasto raportoi ilmastonmuutostyöskentelystään TCFD:n suositusten mukaisesti.

Ympäristöön liittyvät asiat ovat olleet oleellinen osa Kirkon eläkerahaston sijoitustoimintaa rahaston alusta alkaen. Vuonna 2019 käyttöön otetun uuden TCFD-raportointimallin myötä eläkerahasto kehittää toimintaansa ja prosessejaan. Kehitystyö on välttämätöntä, koska ilmastonmuutoksen raportointiin liittyvät työkalut kehittyvät jatkuvasti. Vuonna 2021 päivitetty ilmastostrategia tuo yhä konkreettisemmin esille eläkerahaston ilmastonmuutostyöskentelyyn liittyvät prosessit, toimintatavat ja tavoitteet.

7.2.1 Hallintotapa

Ilmastonmuutosasioita valmistellaan ja toteutetaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muita vastuullisuuteen liittyviä asioita:

Eläkerahaston johtokunta hyväksyy vastuullisen sijoittamisen ohjeet, ilmastostrategian, sijoitussuunnitelman, riskienhallintasuunnitelman ja toimintakertomukset. Johtokunnan kokouksissa käsitellään ilmastonmuutokseen liittyviä asioita säännöllisesti, muun muassa puolivuositaisen seulonnan, ESG-kyselyjen läpikäynnin sekä toimintakertomuksen hyväksymisen yhteydessä. Johtokunta käy lisäksi tarvittaessa läpi muita ympäristöön liittyviä asioita, kuten teemavaikuttamishankkeita. Johtokunnan tehtävissä on erikseen määritelty vastuullisuusasiat, joilla on selkeä strateginen merkitys Kirkon eläkerahaston toiminnassa.

Vastuullisen sijoittamisen työryhmä neuvoo eläkerahaston johtokuntaa vastuullista sijoittamista ja yritysten vastuullisuutta koskevista kysymyksistä. Työryhmä valmistelee vastuullisen sijoittamisen ohjeet, ilmastostrategian ja tekee suosituksia johtokunnalle vastuulliseen sijoittamiseen liittyvissä kysymyksissä. Tämän lisäksi työryhmän kokouksissa voidaan käsitellä muita ajankohtaisia ilmastoon liittyviä asioita. Työryhmä koostuu eläkerahaston johtokunnan puheenjohtajasta, Kirkon eläkerahaston johtajasta, sijoitusjohtajasta sekä alan asiantuntijoista.

Eläkerahaston johtaja hyväksyy osallistumiset kansainvälisiin sijoittaja-aloitteisiin ja päätökset tuodaan johtokunnalle tiedoksi.

Eläkerahaston sijoitusyksikkö vastaa sijoitustoiminnasta ja raportoinnista eri omaisuusluokissa. Eläkerahaston sijoitusyksikkö seuraa ilmastoon liittyviä asioita osana sijoitustoimintaa sekä varainhoitajilta että ulkoisilta palveluntarjoajilta saamansa datan perusteella. Tuloksia seurataan vuosittain ilmastostrategian tavoitteiden mukaisesti vastuullisen sijoittamisen toimintakertomuksessa. Sijoitusyksikössä työskentelee myös vastuullisen sijoittamisen päällikkö ja vastuullisen sijoittamisen asiantuntija, jotka koordinoivat vastuullisen sijoittamisen kehitystyötä kaikkien omaisuusluokkien osalta.

7.2.2 Strategia

Riskit ja mahdollisuudet

Ilmaston lämpeneminen ihmisen toiminnan seurauksena on yksi suurimmista maailmanlaajuisista kriiseistä. Ilmastonmuutos luo riskejä ja mahdollisuuksia sijoitustoimintaan kaikissa omaisuusluokissa. Ilmastonmuutos

on huomioitu Kirkon eläkerahaston pitkän aikavälin sijoitusstrategiassa toimintaympäristöön vaikuttavana tekijänä. Lisäksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ilmastostrategia sekä hiilineutraali kirkko 2030 -ohjelma ohjaavat Kirkon eläkerahaston toimintaa. Eläkerahasto on asettanut pitkän aikavälin tavoitteeksi hiilineutraalin sijoitussalkun vuoteen 2035 mennessä. Hiilijalanjäljen vähentämiseksi eläkerahasto on tunnistanut ilmastonmuutosstrategiassaan joukon ilmastonmuutostyökaluja, joiden käyttö vaihtelee eri omaisuusluokkien mukaan. Eläkerahaston pitkä sijoitushorisontti tekee eri omaisuusluokkiin liittyvien riskien ja mahdollisuuksien huomioimisesta erittäin tärkeää, jotta strateginen tavoite täyttyisi.

Ilmastonmuutoksesta eläkerahastolle aiheutuvat riskit voidaan jakaa fyysisiin riskeihin sekä siirtymäriskeihin. *Fyysisillä riskeillä* tarkoitetaan suoraan ilmastonmuutoksesta aiheutuvia riskejä, kuten kuivuutta tai äärimmäisiä sääilmiöitä. Fyysiset riskit voivat olla joko kroonisia, kuten kuivuus ja nouseva merenpinta, tai akuutteja, kuten esimerkiksi myrskyt. Kirkon eläkerahastolle oleellisia fyysisiä riskejä lyhyellä aikavälillä ovat esimerkiksi yritysten omaisuuteen tai kiinteistöihin kohdistuvat sääilmiöt, jotka saattavat alentaa omaisuuden arvoa. Tämän lisäksi esimerkiksi vakuutusyhtiöomistusten riskit kasvavat äärimmäisten sääilmiöiden yleistyessä. Pidemmällä aikavälillä oleelliset riskit liittyvät yrityksen toimialaan, sijaintiin tai toimintaan alueella, jolla esiintyy kroonisia fyysisiä riskejä. Esimerkiksi kuivuuden takia yrityksen toimintaedellytykset voivat heikentyä tai merenpinnan nousun seurauksena kiinteistöomaisuus voi menettää arvonsa.

ISS ESG:n kanssa tehdyssä ilmastoanalyysissä arvioitiin Kirkon eläkerahaston likvidien osake- ja yritysainasijoitusten fyysisiä riskejä yritysten sijainnin ja liiketoiminnan perusteella¹. Eläkerahaston sijoitusten fyysiset riskit ovat analyysin perusteella samalla tasolla vertailuindeksin kanssa sekä todennäköisessä että huonoimmassa skenaariossa². ISS ESG:n analyysin perusteella yritysten fyysisten riskien hallinnoimisessa on vielä huomattavasti parannettavaa, ja ainoastaan kahdella prosentilla yrityksistä on fyysisten riskien hallinnointi kestävällä tasolla. Fyysisten riskien hallinnoinnissa ei ole myöskään tapahtunut merkittävää muutosta edelliseen vuoteen verrattuna. Sektoritasolla suurin osa fyysisistä riskeistä tulee informaatioteknologia-, kulutustavara- sekä teollisuustuotteet ja palvelut-sektoreilta. Yksittäisten sääilmiöiden tasolla eläkerahaston riskiprofiili on sama tai hieman vertailuindeksiä matalampi kaikissa kategorioissa (trooppiset syklonit, jokitulvat, tulipalot, kuumuus, kuivuus). Eläkerahaston tulee jatkossa kiinnittää huomiota ja pyrkiä kohdistamaan vaikuttamistoimintaansa erityisesti sektoreihin sekä yrityksiin, joihin kohdistuu suuri fyysinen riski. Lisäksi varainhoitajien kanssa pitää keskustella, miten fyysiset riskit huomioidaan sijoitusprosessissa.

Siirtymäriskeillä puolestaan tarkoitetaan vähähiilisempään tulevaisuuteen siirtymisestä johtuvia riskejä. Ne kohdistuvat usein korkeiden hiilidioksidipäästöjen aloihin, kuten fossiilisiin polttoaineisiin, energiantuotantoon, auto- ja kuljetusalaan sekä sementti- ja terästeollisuuteen. Erityisesti poliittiset päätökset ilmastoasioissa ja uusi lainsäädäntö saattavat haastaa vanhoja liiketoimintamalleja. PRI on todennut ”Inevitable Policy Response” -projektinsa yhteydessä, että mitä myöhemmin poliittisia muutoksia tehdään, sitä suuremmat niiden vaikutukset ovat muun muassa rahoitusmarkkinoille. Uusien teknologainnovaatioiden voidaan katsoa tuovan suuria mahdollisuuksia, mutta myös olevan suuri riski yrityksille, jotka eivät pysty uudistamaan liiketoimintamallejaan. Siirtymäriskeihin lasketaan myös markkina- ja maineriskit, jotka koskevat esimerkiksi asiakkaiden muuttuneita kulutustapoja ja tottumuksia. Siirtymäriskien ominaispiirre on se, että niitä on hyvin vaikea ennustaa.

¹ Analyysi on tehty 30.11.2022 tilanteesta.

² Todennäköinen ja huonoin skenaario perustuvat IPCC-ilmastopaneelin viidennessä arviointiraportissa käytettyihin RCP 4,5- ja RCP 8,5 -skenaarioihin.

Kirkon eläkerahasto kartoitti myös siirtymäriskejä ilmastoanalyysissään. Kriittisimpien siirtymäriskien voidaan katsoa koskevan energiantuotantoa sekä fossiilisten polttoaineiden parissa toimivia yrityksiä. Energiantuotannon näkökulmasta on merkityksellistä, onko tulevaisuuden energia tuotettu uusiutuvalla energialla (vihreä) vai fossiililla polttoaineilla (ruskea). Fossiilisia polttoaineita omistavat yritykset puolestaan voivat huomata omaisuutensa arvon putoavan vähähiiliseen talouteen siirtymisen takia. Taulukossa 5 on vertailtu eläkerahaston omistuksia molemmista näkökulmista vertailuindeksiin³. Energiantuotanto-sarake näyttää ”vihreän” ja ”ruskean” energiantuotantokapasiteetin salkkutasolla, kun taas Reservit-sarake näyttää fossiilisia polttoaineita omistavien yritysten osuuden.

Taulukko 5.

	Energiantuotanto				Reservit	
	Vihreä tuotantokapasiteetti (%)	Muutos vs. 2021 (prosenttiyksikköä)	Ruskea tuotantokapasiteetti (%)	Muutos vs. 2021 (prosenttiyksikköä)	Fossiilisia polttoaineita omistavat yritykset (%)	Muutos vs. 2021 (prosenttiyksikköä)
Sijoitussalkku	32,3 %	-3,3 %	32,2 %	+4,5 %	1,1 %	+0,5 %
Vertailuindeksi	24,6 %	-2,4 %	54,2 %	+4,1 %	5,8 %	+0,1 %

Kirkon eläkerahaston salkusta löytyy huomattavasti vähemmän energiantuottajia vertailuindeksiin verrattuna. Tämän lisäksi näiden salkkuyhtiöiden energiantuotantokapasiteetti perustuu enemmän vihreään energiaan verrattuna vertailuindeksiin. Eläkerahaston vihreän tuotantokapasiteetin osuus on kuitenkin laskenut hieman vuoden 2022 aikana, kuten vertailuindeksissä. Ruskea tuotantokapasiteetti on vuoden aikana kasvanut muutamalla prosenttiyksiköllä sekä eläkerahaston salkussa että vertailuindeksissä. Fossiilisia polttoaineivarantoja omistavia yrityksiä eläkerahastolla on huomattavasti indeksiä vähemmän, mutta niiden osuus on hieman kasvanut vuoteen 2021 verrattuna. Tämän analyysin perusteella siirtymäriskit ovat olemassa, mutta ne ovat kooltaan vertailuindeksiä pienemmät. Eläkerahaston tulee erityisesti varmistaa, että sen omistusten tulevaisuuden energiantuotanto kohdistuu kasvavissa määrin vihreään energiaan ja toisaalta vähentää omistuksia etenkin korkeapäästöisiä polttoaineita omistavissa yrityksissä. Nämä tavoitteet on tunnustettu Kirkon eläkerahaston ilmastostrategiassa ja työkaluna käytetään poissulkemista, ilmatoratkaisuja ja vaikuttamista.

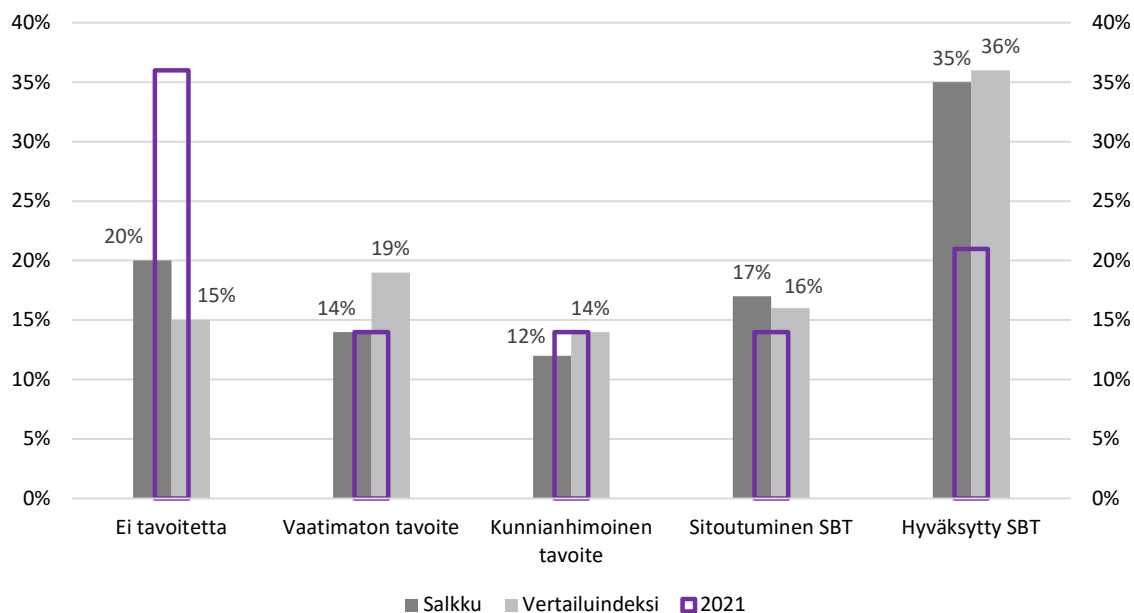
Ilmastoanalyysin lisäksi eläkerahasto tekee salkkuseulonnan kahdesti vuodessa; seurattavina kriteereinä ovat esimerkiksi kivihiihikaivostoiminta ja fossiilisten polttoaineiden tuottajat. Viimeisimmässä seulonassa ei löydetty yhtään yritystä, jonka liikevaihdosta yli 15 prosenttia muodostuu kivihiihikaivostoiminnasta. Seulonnan yhteydessä kartoitettiin myös kansainvälisten ympäristönormien rikkojat, joita eläkerahaston salkusta ei löytynyt.

Toinen näkökulma riskien määrittämiseen on tarkastella yritysten ilmastotavoitteita, joiden avulla voidaan arvioida, kuinka hyvin yritysten strategiat ovat linjassa kansainvälisten ilmastotavoitteiden kanssa, ja mitkä ovat niiden valmiudet reagoida ilmastonmuutokseen. Yrityksiä tulee kannustaa asettamaan Science Based Targets -aloitteen (SBT) mukaisia tavoitteita, jotka ovat nimensä mukaisesti tieteeseen perustuvia ja Pariisin ilmastositoumuksen mukaisia. Yrityksen ilmastotavoitteiden vajavaisuuden voidaan katsoa lisäävän erityisesti

³ Eläkerahaston vertailuindeksi koostuu neljästä korkoindexistä ja kuudesta osakeindexistä, joiden painot on määritelty sijoitussuunnitelmassa. Ilmastoanalyysissä ei ole huomioitu valtionlaina-, rahamarkkina- tai kehittyvien markkinoiden obligaatioindexejä. Tämän lisäksi indeksirahastoja on käytetty joidenkin indeksien omistusten estimoinnissa.

pitkän aikavälin riskejä. Kuvassa 4 on vertailtu eläkerahaston vuoden 2022 omistuksia suhteessa vertailuindeksiin, sekä havainnollistettu edellisen vuoden vastaava luku.

Kuva 4.

Eläkerahaston salkusta löytyy jonkin verran vertailuindeksiä enemmän yrityksiä, joilta edelleen puuttuvat ilmastotavoitteet. SBT:n mukaisiin tavoitteisiin sitoutuneita tai hyväksyttäneitä yrityksiä on saman verran kuin indeksissä. Eläkerahastolla on vertailuindeksiä enemmän pienyhtiöitä, mikä selittää ainakin osan tavoitteiden erosta. On kuitenkin syytä huomata, että vuoteen 2021 verrattuna tieteeseen perustuvia päästötavoitteita asettaneiden yritysten osuus on kasvanut merkittävästi. Samanaikaisesti myös niiden yritysten osuus, joilta puuttuu ilmastotavoitteet, on pienentynyt. Tämä kuvaa erityisesti koko sijoitusmarkkinalla tapahtuvaa kehitystä. Eläkerahasto kannustaa varainhoitajia käyttämään resursseja yhä enemmän yritysten ilmastostrategioiden arviointiin, sillä tavoitteiden puuttumisen tai vajavaisuuden voidaan katsoa nostavan salkun ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä. Lisäksi eläkerahasto tekee vaikuttamistyötä yritysten parissa CDP:n hallinnoiman Science Based Targets -kampanjan kautta.

Yritysten ilmastostrategian arvioinnin lisäksi ISS ESG on kehittänyt Carbon Risk Rating -arvosanan (CRR, mitta-asteikko 0–100, 100 ollessa paras arvosana), joka pyrkii kokonaisvaltaisesti arvioimaan yritysten valmiuksia toimia vähähiilisessä ympäristössä. CRR on luonteeltaan eteenpäin katsova, minkä vuoksi se täydentää hyvin esimerkiksi perinteisiä ainoastaan nykyhetken perustuvia hiilijalanjälkilaskelmia. Sekä eläkerahaston että vertailuindeksin keskimääräinen CRR-arvosana on 57. CRR-arvosanat ovat parantuneet hieman edellisestä vuodesta (eläkerahasto 53 ja vertailuindeksi 52). Eläkerahaston tulee seurata varsinkin salkun suurimpien hiilijalanjäljen omaavien yritysten CRR-arvosanaa ja tarvittaessa käydä keskustelua salkunhoitajien kanssa.

Käsiteltäessä ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia, on tärkeää huomioida, että Kirkon eläkerahasto sijoittaa pääosin ulkoisten varainhoitajien kautta. Eläkerahasto ei siis lähtökohtaisesti analysoi yksittäisiä yrityksiä, vaan riskien ja mahdollisuuksien tunnistaminen tapahtuu pääasiassa sijoitusstrategia- ja rahastotasolla. Sijoitusstrategiatasolla riskien ja mahdollisuuksien voidaan katsoa liittyvän varainhoitajien ilmastonmuutososaamiseen sekä eläkerahaston kykyyn arvioida varainhoitajien ilmastonmuutososaamista riittävällä tasolla. Eläkerahasto lähettää vuosittain osake-, korko-, reaaliomaisuus- ja absoluuttisen tuoton

sijoitusten varainhoitajille erillisen ESG-kyselyn, jossa selvitetään varainhoitajien kykyä ja resursseja arvioida ilmastonmuutoksesta aiheutuvia riskejä ja mahdollisuuksia.

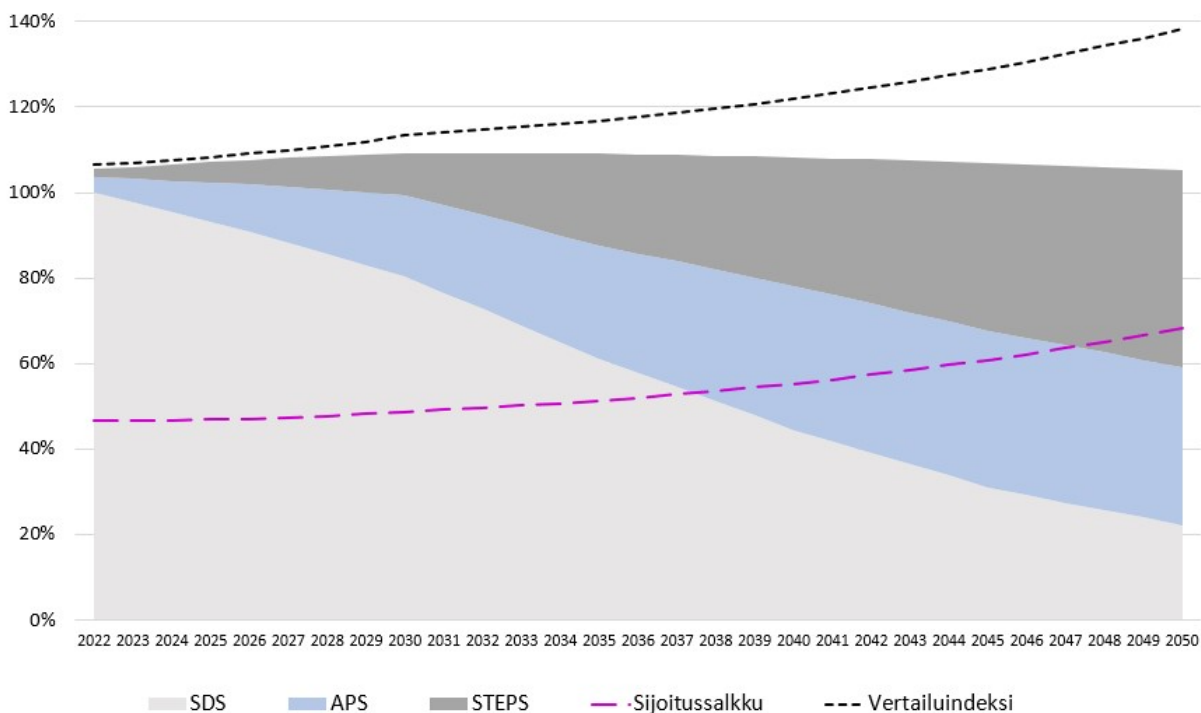
Ilmastonmuutos tuo sijoittajalle myös mahdollisuuksia. Kirkon eläkerahasto pyrkii hyödyntämään ilmastonmuutoksen tuomia mahdollisuuksia varsinkin sijoituksilla ilmastoratkaisuihin. Vihreät teemasijoitukset auttavat rahoittamaan siirtymistä vähähiilisempään talouteen, ja ne vaikuttavat suoraan tämänhetkisiin päästöihin. Sijoitusmahdollisuuksia löytyy eri markkinoilta ja omaisuusluokista, kuten kestävän kehityksen teemarahastoista, uusiutuvan energian projekteista, vihreistä joukkovelkakirjalainoista ja metsäsijoittamisesta.

Skenaarioanalyysi

Skenaarioanalyysin avulla analysoidaan Kirkon eläkerahaston salkun nykyisiä sekä mahdollisia tulevia päästöjä ja verrataan niitä Kansainvälisen energiajärjestön (IEA) ilmastoskenaarioihin vuoteen 2050 saakka. Tarkastelussa on huomioitu IEA:n Sustainable Development Scenario (SDS), Stated Policies Scenario (STEPS) sekä Announced Pledges Scenario (APS). Kestävän kehityksen mukainen SDS on skenaarioista tiukin, ja sen katsotaan johtavan alle 1,8°C lämpenemiseen 66 % varmuudella. STEPS heijastelee valtioiden tämänhetkistä sekä suunniteltua tulevaisuuden politiikkaa, kun taas APS olettaa, että valtioiden tekemät ilmastotavoitteet ja -sitoumukset toteutuvat suunnitelmien mukaan. Sekä STEPS että APS johtavat selkeästi SDS-skenaariota suurempaan lämpötilojen nousuun.

Skenaarioanalyysi kattaa likvidit osake- ja yrityslainasijoitukset. Tulevia päästöjä arvioidaan yhdistelemällä tietoja yrityksen markkinaosuuksista sekä toimialan odotetusta päästökehityksestä. Analyysi huomioi myös yritysten päästövähennystavoitteet. Skenaarioanalyysi on tehty yhteistyössä ISS ESG:n kanssa ja sen tulokset on havainnollistettu kuvassa 5.

Kuva 5.

Tuloksien perusteella Kirkon eläkerahaston osake- ja yrityslainasalkku ei ole linjassa tiukimman SDS-skenaarion mukaisen päästöbudjetin kanssa vuoteen 2050 asti, vaan ylittää sen vuonna 2038. Salkku on linjassa ainoastaan STEPS-skenaarion kanssa vuoteen 2050 asti. Sektoritasolla päästöbudjetit ylittyvät 2050 mennessä esimerkiksi sähköntuotanto-, rauta- ja terästoimialoilla, kun taas esimerkiksi kemian- ja ruokateollisuuden yhtiöiden osalta ollaan alle vuoden 2050 budjetin.

ISS ESG:n analyysin perusteella portfolio on linjassa 2,2 °C lämpenemisen kanssa vuoteen 2050 mennessä, kun taas vertailuindeksillä sama luku on 2,8 °C. Kirkon eläkerahaston tulos tässä suhteessa on hieman heikentynyt (1,8 °C vuonna 2021), kun taas vertailuindeksillä hieman parempi (3,1 °C vuonna 2021). Eläkerahaston tulee kiinnittää päästöihin huomiota koko salkun tasolla, kehittää salkkua ja kannustaa yhtiöitä muutokseen, jotta tulevaisuuden päästöt saataisiin matalammille tasoille.

Ilmastokenaarioanalyysin yhteydessä on tärkeää huomioida, että analyysi on hyvin herkkä sekä skenaarioiden oletuksille että tulevien päästöjen estimoinnille. Lähestymistapojen kehittyessä laskelmien laatu paranee, jolloin skenaarioanalyysin tuloksia voidaan mahdollisesti tuoda selkeäksi osaksi sijoituspäätöksentekoa.

7.2.3 Riskienhallinta

ESG-asiat, johon myös ilmastonmuutokseen liittyvät asiat kuuluvat, ovat osa Kirkon eläkerahaston laajempaa riskienhallintasuunnitelmaa. Riskienhallintasuunnitelman mukaisesti ESG-riskejä seurataan kahdella tasolla; varainhoitajittain sekä sijoituskohteittain. Tällä hetkellä ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä tunnistetaan ja hallinnoidaan eläkerahastossa seuraavilla tavoilla:

- Tekemällä puolivuositista **salkkuseulontaa**, jossa ulkoinen palveluntarjoaja seuloa likvidejä osake- ja korko-omistuksia kahdesta näkökulmasta. *Normiperusteisessa seulonassa* tarkoituksena on selvittää, löytyykö sijoitussalkusta ympäristöön liittyvien kansainvälisten normien rikkojia. Lisäksi *toimialaperusteisessa seulonassa* selvitetään omistukset, joiden liiketoiminta perustuu kivihiiikaivostoimintaan tai fossiilisiin polttoaineisiin. Molempien seulontojen osalta Kirkon eläkerahasto on tarvittaessa yhteydessä varainhoitajiin. Eläkerahasto osallistuu lisäksi palveluntarjoajan välityksellä vaikuttamiskeskusteluihin, jotka kohdistuvat normiperusteisessa seulonassa esiin tulleisiin vakaviin ympäristönormirikkomuksiin, jotta seulonassa tunnistettuja riskejä voidaan paremmin arvioida ja hallita.
- Osallistamalla **ennakoivaan teemavaikuttamiseen** ulkoisen asiantuntijan kanssa. Tällä hetkellä Kirkon eläkerahasto on mukana esimerkiksi Kestävä metsä ja rahoitus -vaikuttamishankkeessa, joka keskittyy metsän arvoketjun ilmastovaikutuksiin.
- Käymällä **aktiivista vuoropuhelua varainhoitajien kanssa**. Eläkerahasto pyrkii tuomaan esiin omia tavoitteitaan ilmastonmuutostyön osalta ja vaikuttamaan näin varainhoitajien toimintaan. Eläkerahaston aloitteesta varainhoitajat ovat esimerkiksi kiristäneet poissulkukriteerejään kivihiiikaivostoimintaan ja fossiilisiin polttoaineisiin liittyen. Varainhoitajat myös tuottavat salkuistaan vastuullisuusanalyysia, jota eläkerahasto käyttää osana riskienhallintaa. Lisäksi salkunhoitajatapaamisissa käydään säännöllisesti keskustelua rahastojen hiilijalanjäljestä sekä ilmastovaikutuksista.
- Vuosittaisen varainhoitajien **ESG-kyselyn** avulla eläkerahasto arvioi varainhoitajien osaamista ilmastonmuutokseen liittyvissä asioissa. ESG-kyselyn palautekeskustelujen tavoitteena on saada varainhoitajat parantamaan käytäntöjään esimerkiksi ilmastonmuutokseen liittyvän raportoinnin osalta sekä tekemään aktiivisempaa vaikuttamistyötä salkkuyritysten kanssa.
- **Tapaamalla suoraan yrityksiä** ja kannustamalla niitä asettamaan ilmastotavoitteita ja raportoimaan kattavammin ilmastonmuutostyöskentelystään. Yritysten parempi ilmastoraportointi auttaa sijoittajia arvioimaan riskejään yhä kattavammin.
- **Osallistamalla sijoittaja-aloitteisiin**, joiden tavoitteena on mahdollisimman laajalla ja vaikutusvaltaisella omistajapohjalla vaikuttaa yritysten toimintatapoihin, tai vaikuttaa laajemmin sijoitustoimialaan ja päätöksentekijöihin ilmastonmuutostavoitteiden edistämiseksi. Osallistuminen sijoittaja-aloitteisiin auttaa sekä riskien tunnistamisessa että niiden hallinnassa. Kirkon eläkerahasto on mukana IIGCC, CDP, Paris Aligned Investment Initiative Net Zero sekä Climate Action 100+ aloitteissa.
- **Varmistamalla, että henkilökunnalla on tarvittava tietotaso** ilmastonmuutokseen liittyen. Tämä toteutuu esimerkiksi osallistamalla aktiivisesti alan seminaareihin, lukemalla alan kirjallisuutta ja tutkimuksia sekä erilaisten koulutuksien kautta.
- **Seuraamalla rahastojen hiilijalanjälkeä ja ympäristöön liittyviä ESG-arvosanoja** suoraan salkunhoitojärjestelmästä. Salkunhallintajärjestelmän ESG-osion avulla pystytään tarvittaessa reagoimaan nopeasti muuttuneisiin riskitekijöihin.
- Tekemällä **ilmastoanalyysin** kerran vuodessa yhteistyössä ISS ESG:n kanssa yhteistyössä, mikä antaa hyvät työkalut identifioida kaikista keskeisimpiä riskikeskittyviä sekä tarvittaessa tehdä

strategiamuutoksia sijoitussalkussa. Ilmastoanalyysin tuloksia käytetään myös työkaluna varainhoitajavaikuttamisessa.

7.2.4 Mittarit ja tavoitteet

Kirkon eläkerahastolla on käytössä useita mittareita ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien ja mahdollisuuksien arvioinnissa. Taulukossa 6 on käyty tarkemmin läpi käytettyjä mittareita.

Taulukko 6.

Mittari	Lähde	Kohde	Frekvenssi
Hiilijalanjälki (sisältäen attribuutio- ja toimialaperusteiset laskelmat)	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja yrityslainastrategiat)	Vuosittain
Energiantuotannon vihreä / ruskea osuus tuotantokapasiteetista	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja yrityslainastrategiat)	Vuosittain
Fossiilisten polttoaineiden omistukset ja niistä mahdollisesti muodostuvat päästöt	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja yrityslainastrategiat)	Vuosittain
Yritysten ilmastonmuutosstrategian arviointi	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja yrityslainastrategiat)	Vuosittain
Carbon Risk Rating, jolla pyritään arvioimaan yritysten tulevaisuuden valmiutta toimia vähähiilisessä yhteiskunnassa	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja yrityslainastrategiat)	Vuosittain
Yritysten ja salkun fyysiset riskit ja niiden hallinnointi	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja yrityslainastrategiat)	Vuosittain
Ympäristöön liittyvät normirikkomukset	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja korkostrategiat)	Puolivuosittain
Kivihiilikaivostoimintaa tai fossiilisiin polttoaineisiin liittyvää liiketoimintaa harjoittavien yritysten osuus salkusta	ISS ESG	Kokonaissalkku (osake- ja korkostrategiat)	Puolivuosittain
Hiilijalanjälki	MSCI	Rahastokohtainen	Jatkuva
Ympäristöön liittyvä ESG-arvosana	MSCI	Rahastokohtainen	Jatkuva
Vaikuttavuusmittarit* ja vastuullisuusanalyysi	Varainhoitajat	Rahasto/ mandaattikohtainen	Jatkuva
Vaikuttamistapausten tulokset	ISS, Sustainalytics, KER	Yrityskohtainen	Jatkuva
ESG-kyselyjen vastaukset ja pisteytykset	KER	Rahasto/ mandaattikohtainen	Vuosittain

*Varainhoitajien vaikuttavuusmittaustavat vaihtelevat, eivätkä siten ole yhdistettävissä keskenään. Kirkon eläkerahaston tavoitteena on tulevaisuudessa tuoda salkkutason vaikuttavuusmittareita osaksi riskienhallintaa.

Hiilijalanjälki

Vuonna 2022 Kirkon eläkerahasto käytti hiilijalanjäljen laskentaan ulkoista palveluntarjoajaa ISS ESG:tä. Hiilijalanjälki laskettiin erikseen likvideille osake- sekä yrityslainasijoituksille. Taulukossa 7 on käyty läpi eläkerahaston likvidin osake- ja yrityslainasalkun, sekä niiden vertailuindeksien absoluuttiset päästöt.

Taulukko 7.

	Raportoivat omistukset (%)	Scope 1 ja 2 (tCO ₂ e)	Scope 1,2 ja 3 (tCO ₂ e)
Osakesalkku	88,7 %	38 283 (29 381)	474 833 (378 089)
Vertailuindeksi	92,0 %	74 801 (75 496)	578 951 (536 124)
Yrityslainasalkku	92,1 %	12 790 (16 660)	117 579 (126 159)
Vertailuindeksi	93,2 %	17 983 (28 859)	165 466 (221 978)

*Vuoden 2021 tulokset suluissa.

Scope 1 -päästöillä viitataan yritysten toiminnasta suoraan aiheutuviin päästöihin. Scope 2 -päästöillä puolestaan viitataan epäsuoriin päästöihin, jotka aiheutuvat yrityksen energian ja sähkön käytöstä. Myytyjen tuotteiden loppukäytöstä sekä tavaroiden ja palvelujen hankinnasta aiheutuvia päästöjä kutsutaan välillisiksi päästöiksi ja niitä kuvataan Scope 3 -päästöillä. Scope 3 -päästöjen estimointi on erittäin vaikeaa, joten niiden lukua voidaan pitää ainoastaan suuntaa antavana.

Lisäksi eläkerahasto seuraa rahastojen raportointiasteita – mitä korkeampi sijoituskohteiden raportointien tietojen kattavuus, sitä tarkempi hiilijalanjälkiluku. Mikäli yritys ei ole raportoinut hiilijalanjälkeään, on sen päästöt arvioitu ISS ESG:n mallin avulla, joka huomioi satoja eri muuttujia.

Kirkon eläkerahaston absoluuttiset päästöt ovat selkeästi vertailuindeksiä pienemmät sekä osake- että yrityslainasijoitusten osalta, vaikkakin kehitys erityisesti osakesalkussa on ollut vertailuindeksiä heikompaa vuonna 2022. Ero sekä osakkeissa että yrityslainoissa vertailuindeksiin verrattuna johtuu pääasiassa eläkerahaston alipainosta energia- ja yhdyskuntapalvelusektorilla, sekä yritysvalinnasta perusteollisuussektorilla. Eläkerahaston salkkuyhtiöiden raportointiaste on hieman vertailuindeksiä pienempi, mikä johtunee suuremmasta pienyhtiöiden osuudesta.

Taulukko 8.

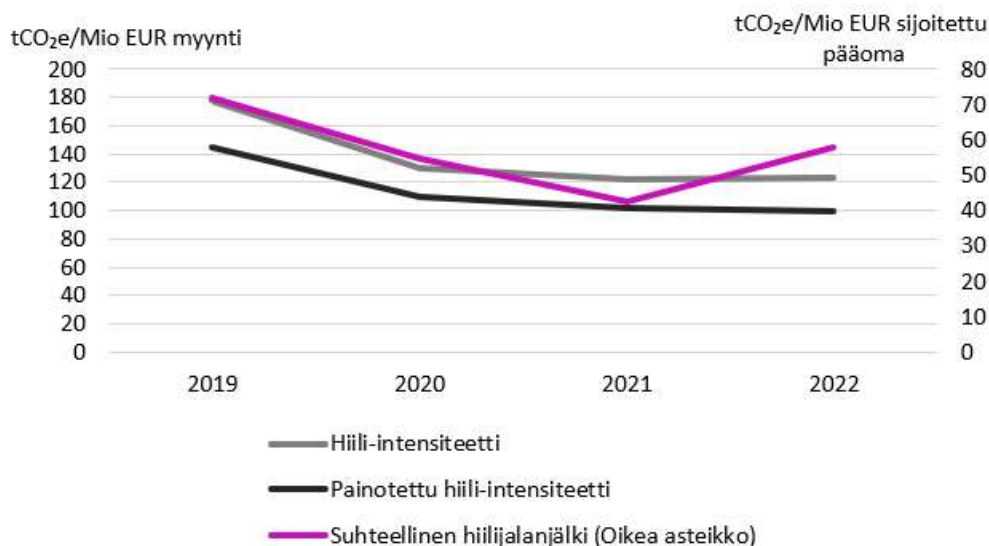
	tCO ₂ e/milj. EUR sijoitettu pääoma		tCO ₂ e/milj. EUR myynti			
	Suhteellinen hiilijalanjälki	Muutos vs. 2021 (%)	Hiili-intensiteetti	Muutos vs. 2021 (%)	Painotettu hiili-intensiteetti	Muutos vs. 2021 (%)
Osakesalkku	54,27	+52,1 %	121,17	+11,2 %	95,95	-2,5 %
Vertailuindeksi	106,04	+15,7 %	229,63	-11,3 %	191,09	-15,9 %
Yrityslainasalkku	71,29	+11,3 %	129,76	-16,1 %	114,21	-0,1 %
Vertailuindeksi	100,24	-9,7 %	207,14	-20,0 %	153,69	-20,9 %
YHTEENSÄ	57,72	+35,8 %	123,21	+1,0 %	99,65	-2,5 %
Vertailuindeksi	105,76	+8,6 %	224,90	-13,2 %	182,19	-16,2 %

Taulukossa 8 avataan suhteellisia päästölukuja ja miten ne vertautuvat edelliseen vuoteen. Suhteellisia päästöjä voidaan laskea vertailemalla päästöjä joko sijoitettuun pääomaan tai yritysten myyntiin. Sijoitettuun pääomaan verrattaessa päästöt jaetaan sijoittajan salkun koolla. Yritysten myyntiin suhteutettua lukua seurataan pääasiassa painotetun hiili-intensiteetiluvun muodossa (engl. weighted average carbon intensity), joka on myös TCFD:n suosittelema tapa raportoida hiilijalanjälki. Luku indikoi rahaston sijoituskohteiden hiilidioksidipäästöt tonneissa, suhteessa miljoonan euron myyntiin (tCO₂e/€M Sales). Luku huomioi sijoituskohteiden painot rahastossa ja on vertailukelpoinen osake- ja yrityslainarahastojen välillä. Hiili-intensiteetti puolestaan huomioi sijoittajan omistusosuuden yrityksessä, mutta ei sen painoa rahastossa.

Kirkon eläkerahaston osake- ja yrityslainasalkun suhteelliset päästöt ovat merkittävästi pienemmät verrattuna vertailuindeksiin. Vuoteen 2021 verrattuna sekä osake- että yrityslainasalkun suhteellinen hiilijalanjälki on kasvanut. Varsin merkittävää hiilijalanjäljen kasvu on osakesalkun osalta (+52 %). Hiili-intensiteetilukujen perusteella osakesalkun lukemat ovat hieman ristiriidassa. Osakesalkun hiili-intensiteetti on noussut, kun taas painotettu hiili-intensiteetti on laskenut hieman. Yrityslainasalkun osalta hiili-intensiteetti on pienentynyt merkittävästi, kun taas painotettu hiili-intensiteetti on pysynyt muuttumattomana.

Kirkon eläkerahasto on tehnyt ilmastoanalyysin ISS ESG:n kanssa vuodesta 2019 lähtien. Kuva 6 havainnollistaa eläkerahaston suhteelliset päästöluvut ja niiden kehitys yli ajan.

Kuva 6.

Absoluuttinen hiilijalanjälki vaihtelee merkittävästi sektoreittain. Käytännössä muutama toimiala vastaa sijoitussalkun hiilidioksidipäästöistä kohdemarkkinasta riippumatta. Suuripäästöisiä toimialoja ovat erityisesti yhdyskuntapalvelut, perusteellisuus- ja energiatoimiala. Pienimmät päästöt tulevat IT-, tietoliikenne- ja rahoitussektorilta. Kuva 7 esittää, miten päästöt jakautuvat eri toimialasektorien kesken Kirkon eläkerahaston sijoitussalkussa.

Kuva 7.

